

पादोऽन्यतरस्याम् । (८/४५७)

¹पादः इति कृतसमासान्तः पादशब्दो निर्दिश्यते । पादन्तात् प्रातिपदिकादन्यतरस्यां स्त्रियां डीप् प्रत्ययो भवति । द्विपात्, द्विपदी । त्रिपात् । त्रिपदी । ²चतुष्पाद्, चतुष्पदी ॥

टावृचि । (९/४५८)

पादः ³इत्येव । ऋचि इत्यभिधेयनिर्देशः । ऋचि वाच्यायां पादन्तात् प्रातिपदिकात् स्त्रियां टाप् प्रत्ययो भवति । डीपोऽपवादः । द्विपदा ऋक् । ⁴त्रिपदा ऋक् । ⁵चतुष्पदा ऋक् । ऋचि इति किम् ? द्विपदी देवदत्ता ॥

न षट्सञ्ज्ञादिभ्यः । (१०/३०८)

षट्सञ्ज्ञकेभ्यः (१.१.२४/३६९) स्वस्त्रादिभ्यश्च ⁶प्रातिपदिकेभ्यः स्त्रीप्रत्ययो न भवति । यो ⁷यतः प्राप्नोति स सर्वः प्रतिषिध्यते । पञ्च ब्राह्मण्यः । ⁸सप्त । नव । दश । स्वस्त्रादिभ्यः - स्वसा । दुहिता । ननान्दा । याता । माता । तिस्रः । ⁹चतस्रः¹⁰ ।

षट्सञ्ज्ञानामन्ते लुप्ते टाबुत्पत्तिः कस्मान्न स्यात् ।

प्रत्याहाराच्चापा सिद्धं दोषस्त्वित्त्वे तस्मान्नोभौ (म.भा. २.२०४) ॥

मनः । (११/४५९)

मन्त्रन्तात् प्रातिपदिकात् ¹¹डीप् प्रत्ययो न भवति । 'ऋन्नेम्यो डीप्' (४.१.५/३०६) इति डीप् प्राप्तो 'मनः' इति सूत्रेण प्रतिषिध्यते । दामा, दामानौ, दामानः । ¹²पामा, पामानौ, पामानः । 'अनिनस्मन्ग्रहणान्यर्थवता चानर्थकेन च तदन्तर्विधि प्रयोजयन्ति' (व्या.प. १२९) । ¹³सीमा, सीमानौ, सीमानः । अतिमहिमा, ¹⁴अतिमहिमानौ, अतिमहिमानः ॥

अनो बहुव्रीहेः । (१२/४६०)

अन्नन्ताद् ¹⁵बहुव्रीहेः स्त्रियां डीप् प्रत्ययो न भवति । ¹⁶अनुपधालोपी बहुव्रीहिरिहोदाहरणम् । उपधालोपिनो हि ¹⁷विकल्पं वक्ष्यति । ¹⁸सुपर्वा, सुपर्वाणौ, सुपर्वाणः । ¹⁹सुशर्मा, सुशर्माणौ, सुशर्माणः । बहुव्रीहेः इति किम् ? अतिक्रान्ता राजानम् ²⁰अतिराज्ञी ॥

1. पाद् इति क.ड. 2. चतुष्पाद् नास्ति फ. 3. एव फ. 4. उदाहरणमिदं नास्ति फ. 5. उदाहरणमिदं नास्ति ब. 6. प्रातिपदिकेभ्यः नास्ति फ. 7. यः अ.ब.ग.इ. 8. सप्त नास्ति फ. 9. चतस्रः नास्ति ह. 10. इति स्वस्त्रादिः इत्यधिकम् फ, स्वसा तिस्रश्चतस्रश्च ननान्दा दुहिता तथा । याता मातेति सप्तैते स्वस्त्रादिष्वध्यगीषत ॥ इत्यधिकम् ह. 11. स्त्रियां इत्यधिकम् क.ड.इ.फ. 12. वामा वामानः ह. 13. सुसीमानौ सुसीमानः इ. क.ड.फ.ह. 14. अतिमहिमानौ नास्ति इ. 15. प्रातिपदिकात् इत्यधिकम् ह. 16. अनुपधालोपी क. 17. विभाषां क.ह. 18. सुवर्मा सुवर्माणौ सुवर्माणः क.ड. 19. उदाहरणमिदं नास्ति ह. 20. अतिराज्ञी अ. ब. क. ड. ग. फ. ह.